

อิสลามศึกษาในประเทศฟิลิปปินส์

ดร.ต่ายดิน อูสมาน *

บทนำ

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) หรือที่เรียกว่า กลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN) ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก ส่วนมุสลิมเป็นชนกลุ่มใหญ่อันดับสองของประเทศซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนเกาะมินดาเนา ในเขต Cotabato, Sula, Maguindanao และบางส่วนในกรุงมะนิลา ชุมชนมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในกรุงมะนิลาคือ ชุมชนเกียโปะ ในชุมชนแห่งนี้มีมัสยิดใหญ่แห่งหนึ่งเรียกว่า Golden Mosque นอกจากนี้ยังมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่ทางตอนเหนือของเกาะลูซอนแต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก

ศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่ในดินแดนฟิลิปปินส์โดยผ่านพ่อค้าวาณิชชาวอาหรับ ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13 ก่อนที่ประเทศฟิลิปปินส์จะตกเป็นเมืองขึ้นของสเปนเสียอีก (สเปนเข้ายึดครองฟิลิปปินส์ ค.ศ. 1542) นับตั้งแต่นั้นมา ชาวพื้นเมืองฟิลิปปินส์เริ่มสนใจและรู้จักศาสนาอิสลามมากขึ้น จนกระทั่งเกิดสถาบันการศึกษาอิสลามในรัชสมัยของสุลต่าน Sharieful Hashim Abubakar โดยใช้ระบบการสอนในรูปแบบของมักดัตบ (Maktab) ก่อนการพัฒนาเป็นมัดราซะฮ์ (madrasah) ในเวลาต่อมา ซึ่งเป็นระบบที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในโลกมุสลิมในยุคนั้น

มักดัตบเป็นระบบการศึกษาอิสลามขั้นต้นซึ่งรับผู้เข้าศึกษาระหว่างอายุ 6-10 ขวบ โดยมีครูที่เรียกว่า Guru ทำหน้าที่สอนและให้การอบรมแก่นักเรียน หลักสูตรในมักดัตบจะเน้นในเรื่องการอ่านและท่องจำอัลกุรอานเป็นเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านอัลกุรอานได้อย่างถูกต้อง นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมักดัตบสามารถศึกษาต่อในระดับมัดราซะฮ์ได้ หลักสูตรการศึกษาในระดับมัดราซะฮ์นอกจากจะสอนเกี่ยวกับหลักเบื้องต้นของอิสลามแล้ว จะเน้นในเรื่องเตฮีด (เอกภาพ) ฟิกห์ (กฎหมายอิสลาม) ศาสนประวัติ ศิลธรรม

* นักวิชาการศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา

และภาษาอาหรับ ปัจจุบันในประเทศฟิลิปปินส์มีสถาบันมัธยมจำนวนมากกระจายตามชุมชนมุสลิมต่างๆ กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรมและกีฬาของฟิลิปปินส์ (Department of Education Culture and Sport) หรือที่เรียกว่า DECS ได้จัดให้มัธยมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานอกระบบ อย่างไรก็ตามปัจจุบันผู้สำเร็จการศึกษาจากระบบมัธยมศึกษา ยังไม่มีสิทธิที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของรัฐบาลได้

แม้ว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องจัดให้แก่พลเมืองโดยไม่เลือกชุมชนและศาสนาพร้อมกับเปิดกว้างตามรัฐธรรมนูญของประเทศฟิลิปปินส์ ตอนที่ 5 มาตรา 14 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สถาบันการศึกษาทุกแห่งจะต้องตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎข้อบังคับของรัฐ รัฐบาลจะต้องจัดตั้งและดูแลให้การศึกษาเพียงพอแก่ประชาชนพลเมือง และอย่างน้อยที่สุดจะต้องจัดโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐให้เรียนฟรี และพลเมืองจะต้องได้รับการศึกษาจนกระทั่งถึงผู้ใหญ่ โรงเรียนทุกโรงจะต้องมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศีลธรรม ระเบียบวินัย หิริโอตตปปะ มีความสามารถในอาชีพและจะต้องสอนหน้าที่แห่งการเป็นพลเมือง วิชาเลือกเกี่ยวกับศาสนาควรจัดให้มีในโรงเรียนของรัฐและปัจจุบันนี้เป็นกฎหมายบังคับใช้แล้ว มหาวิทยาลัยของรัฐมีอิสระในทางวิชาการได้เต็มที่ รัฐจะต้องให้ทุนการศึกษาในวิชาศิลป วิทยาศาสตร์ และอักษรศาสตร์แก่พลเมืองที่เรียนดี” แต่ก็ยังไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนมุสลิมมากนัก George A Malcolm ผู้พิพากษาและนักเขียนชาวอเมริกา ได้บันทึกไว้ว่า ในระหว่างที่ประเทศฟิลิปปินส์ตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของอเมริกา (ค.ศ. 1896) มีมุสลิมจำนวนน้อยเท่านั้นที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะว่ารัฐบาลได้นำเอาวิธีการเรียนแบบตะวันตกมาใช้ ซึ่งการเรียนการสอนหรือกิจกรรมบางอย่างของตะวันตกขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ผู้ปกครองเป็นห่วงว่าบุตรหลานของเขาจะได้รับอิทธิพลของศาสนาคริสต์ เพราะฉะนั้นเนื้อหาในหลักสูตรนั้นเป็นไปตามเนื้อหาในศาสนาคริสต์โดยไม่มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

Domocao Alonto สมาชิกวุฒิสภามุสลิมท่านหนึ่งจากจังหวัดลาเนา (Lanao) ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่บนเกาะมินดาเนา และเป็นประธานคณะกรรมการพิเศษทางด้านการศึกษาอิสลาม ได้กล่าวว่า ความยากจนของชาวมุสลิมและการไม่ได้รับการเอาใจใส่จากรัฐทำให้การศึกษาในพื้นที่ที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่นั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ประกอบกับความผิดพลาดในนโยบายบางอย่างของรัฐทำให้การศึกษาไม่ได้รับการพัฒนา อย่างเช่น

รัฐบาลอนุญาตให้โรงเรียนจ้างครูที่สำเร็จการศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษามาสอนในโรงเรียนในพื้นที่ที่มีมุสลิมอาศัยอยู่ ทำให้ผู้ปกครองไม่ยอมรับในคุณภาพของครู ซึ่งส่งผลให้พวกเขาไม่ยอมส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนของรัฐ

Araceli Sebastian ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “วิถีชีวิตของกลุ่มโมโรในพื้นที่ตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะมินดาเนาและโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์” พบว่า เหตุผลที่สำคัญที่มุสลิมไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลนั้นเป็นเพราะว่าหลักสูตรไม่ได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวมุสลิม มีการบิดเบือนประวัติศาสตร์อิสลามในประเทศฟิลิปปินส์ และหลักสูตรได้บรรจุขนบธรรมเนียมและความเชื่อบางอย่างของศาสนาคริสต์ที่ขัดกับขนบธรรมเนียมและความเชื่อของศาสนาอิสลาม ด้วยเหตุนี้มุสลิมจึงหันมาพึ่งการศึกษาในระบบมัตราซะฮ์

ถึงแม้ว่าระบบมัตราซะฮ์ไม่ได้รับการใส่ใจจากรัฐบาลฟิลิปปินส์มากนักแต่ก็ได้พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ในข้อจำกัดต่างๆ และมีการติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับประเทศมุสลิมในตะวันออกกลาง เพื่อส่งผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัตราซะฮ์สามารถศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นหรือระดับอุดมศึกษา

ในสมัยประธานาธิบดี Ferdinand Marcos ได้อนุญาตให้มีการใช้ภาษาอาหรับเป็นสื่อในการเรียนการสอนในมัตราซะฮ์ได้ และยังอนุญาตให้มีการสอนภาษาอาหรับทั้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาที่ 9 และเขตการศึกษาที่ 12 ซึ่งเป็นเขตที่มีมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในภาษาอาหรับมากขึ้นและกระชับความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอาหรับ ทั้งนี้เพื่อให้แรงงานชาวฟิลิปปินส์สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานในตะวันออกกลางได้มากขึ้น มีชาวฟิลิปปินส์ที่รู้ภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมากเข้าไปขายแรงงานในประเทศซาอุดีอาระเบีย คูเวต อิรัก ลิเบีย และอีกหลาย ๆ ประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มรายได้เข้าประเทศปีละหลายพันล้านบาท

ในปี ค.ศ. 1982 สมัยประธานาธิบดี Marcos มีการบูรณาการอิสลามศึกษาให้มาอยู่ในหลักสูตรการศึกษาของชาติ พร้อมกับปรับปรุงและเปลี่ยนระบบการศึกษาแบบ มัตราซะฮ์ให้เข้าสู่ระบบการศึกษาแห่งชาติด้วย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาใน

ระดับมัธยมศึกษาจากระบบมัสยิดสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของรัฐ และสามารถนำหลักคำสอนของอิสลามไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนมุสลิมต่อไปได้

ประธานาธิบดี Marcos ได้มอบหมายให้มีให้กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรมและกีฬา (Department of Education Culture and Sports) ทำการปรับปรุงระบบการศึกษาแบบมัสยิดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่นี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. หลักสูตรระดับประถมศึกษาของมัสยิด (Madrasah Reconciliatory Curriculum for First level Madrasah) ของกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และการกีฬา (Department of Education, Culture and Sports - DECS-MRC-for first level madrasah) เป็นหลักสูตรบูรณาการอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับหลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับประถมศึกษาในประเทศไทย สำหรับรายวิชาที่มีการสอนในระดับประถมศึกษานี้มีด้วยกัน 11 รายวิชา ดังตารางต่อไปนี้

วิชา	เวลาเรียนต่อสัปดาห์ (นาที)					
	ชั้นประถมศึกษา					
	1	2	3	4	5	6
1. วิชาอิสลามศึกษา	300	300	300	200	200	200
2. วิชาภาษาอาหรับ	300	300	300	300	300	300
3. วิชาภาษาฟิลิปปินโน	300	300	300	300	300	300
4. วิชาภาษาอังกฤษ	300	300	300	300	300	300
5. วิชาคณิตศาสตร์	200	200	200	200	200	200
6. วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม	200	200	-	-	-	-
7. วิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์และการงาน	-	-	200	-	-	-
8. วิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์และหน้าที่พลเมือง	-	-	-	200	200	200

9. วิชาวิทยาศาสตร์และสุขศึกษา	-	-	200	200	200	200
10. วิชาศิลปะและพลศึกษา	-	-	200	200	200	200
11. วิชาคหกรรมและความเป็นอยู่	-	-	-	200	300	300
รวมเวลา (นาทิต/สัปดาห์)	1600	1600	2000	2200	2200	2200
รวมเวลา (ชั่วโมง/สัปดาห์)	26.67	26.67	33.33	37.50	37.50	37.50

จากตารางนี้จะเห็นว่าในการบูรณาการวิชาอิสลามศึกษาให้เป็นไปด้วยดีและประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องเพิ่มเวลาเรียนจำนวน 100 นาทิต/สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

- หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาของมดราซะฮ์ (Madrasah Reconciliatory Curriculum for Second level Madrasah) ของกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม และการกีฬา (Department of Education Culture and Sports – DECS-MRC- for second level Madrasah) เป็นหลักสูตรบูรณาการอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กับหลักสูตรที่ใช้อยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทย แต่ว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาในประเทศฟิลิปปินส์นั้นใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี เท่านั้น โดยมีรายวิชาทั้งหมด 11 รายวิชา ดังตารางต่อไปนี้

วิชา	เวลาเรียนต่อสัปดาห์ (นาทิต)			
	ชั้นประถมศึกษาปีที่			
	1	2	3	4
1. วิชาอิสลามศึกษา	180	180	180	180
2. วิชาภาษาอาหรับ	300	180	180	180
3. วิชาภาษาอังกฤษ	300	180	180	180

4. วิชาภาษาฟิลิปปินโน	180	180	180	180
5. วิชาสังคมศึกษา	180	180	180	180
6. วิชาวิทยาศาสตร์	180	180	300	300
7. วิชาคณิตศาสตร์	180	180	180	180
8. วิชาศิลปปฏิบัติและการอาชีพ	300	300	300	300
9. วิชาเลือก	--	180	180	300
10. วิชาการอบรมและพัฒนาเยาวชน	300	300	300	--
11. วิชาทหาร	--	--	--	300
รวมเวลา (นาที/สัปดาห์)	2100	2040	2160	2280
รวมเวลา (ชั่วโมง/สัปดาห์)	35	34	36	38

เนื้อหาวิชาอิสลามศึกษาในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เกี่ยวกับอัลกุรอาน อัลหะดีษ หลักศรัทธา กฎหมายอิสลาม หลักปฏิบัติ 5 ประการของอิสลาม และเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าของมนุษย์ในอิสลาม ส่วนวิชาเลือกนั้นสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะเปิดสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิสลามในประเทศฟิลิปปินส์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะเปิดสอนภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของโลกอาหรับ ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 นั้น ให้เลือกเรียนวิชาที่เกี่ยวกับการอาชีพ และให้มีการบูรณาการวิชาอิสลามศึกษาเข้ากับกิจกรรมของโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

ส่วนวิชาการอาชีพและศิลปปฏิบัตินั้นจัดให้เรียนตามความต้องการของชุมชน นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนวิชาการงานในหลาย ๆ สาขาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นั้นให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพที่ตัวเองสนใจมากที่สุด

กลุ่มวิชาการอบรมและพัฒนาเยาวชนนั้นประกอบด้วยวิชาลูกเสือ พลศึกษา สุขศึกษา และดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ให้เรียนวิชาลูกเสือสัปดาห์ละ 2 วัน และวิชาพลศึกษาอีก 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ส่วนวิชาวิชาทหารนั้นบังคับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งชายและหญิง โดยเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

เนื้อหาวิชาอิสลามศึกษา ในระดับประถมศึกษา

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรียนเกี่ยวกับหลักการของอิสลาม
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรียนเกี่ยวกับการท่องซูเราะห์ที่สำคัญ ๆ ในอัลกุรอาน
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนเกี่ยวกับการท่องซูเราะห์ที่สำคัญ ๆ ในอัลกุรอานให้มากขึ้น
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนเกี่ยวกับการอธิบายอัลกุรอานในซูเราะห์ต่าง ๆ และสุนนะฮ์ของท่านนบี
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรียนเกี่ยวกับหลักเอกภาพ (เตาฮีด) ของอัลเลาะห์และเปรียบเทียบกับศาสนาอื่น ๆ
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามโดยมีอัลกุรอานและหะดีษเป็นที่มาของกฎหมายอิสลาม

เนื้อหาวิชาภาษาอาหรับ ในระดับประถมศึกษา

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรียนเกี่ยวกับพื้นฐานของภาษาอาหรับ ตัวอักษรภาษาอาหรับ
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรียนเกี่ยวกับการพูดภาษาอาหรับ คำนาม คำกริยา การอ่านภาษาอาหรับ
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์พื้นฐานและการอ่านภาษาอาหรับในระดับที่สูงขึ้น
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนเกี่ยวกับการแต่งประโยคภาษาอาหรับ และการอ่านภาษาอาหรับในระดับสูง
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรียนเกี่ยวกับการแต่งประโยคภาษาอาหรับในระดับที่สูงขึ้น และการอ่านภาษาอาหรับ
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์อาหรับ การใช้พจนานุกรมภาษาอาหรับ

เนื้อหาวิชาอิสลามศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนเกี่ยวกับหลักศรัทธาในอิสลาม อัลหะดีษ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว การแต่งงาน การหย่าร้างและมรดก
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนเกี่ยวกับหลักปฏิบัติของอิสลาม อัลกุรอาน ประวัติของท่านศาสดา
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม ประวัติและผลงานของ 4 เคาละลีฟะฮ์
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรียนเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามในประเทศฟิลิปปินส์

เนื้อหาวิชาภาษาอาหรับ ในระดับมัธยมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	เรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์ การเขียน การพูด การสนทนา การอ่านเรื่องสั้น การอ่านและท่องจำบทอัลกุรอาน หะดีษ การท่องศัพท์ภาษาอาหรับ และวรรณคดี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	เรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์และการเขียนประโยคภาษาอาหรับ การนับตัวเลขในภาษาอาหรับ ชื่อเดือนและวันในภาษาอาหรับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	เรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์ การเขียน การพูด การสนทนา การอ่านเรื่องสั้น อ่านความเรียงและอธิบายความหมาย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	เรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์ การเขียน การพูด การสนทนาในชีวิตประจำวัน การพัฒนาทักษะการพูด

เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษาให้เป็นหลักสูตรบูรณาการแล้ว รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้เจ้าของมัคราซะฮ์สามารถจดทะเบียนเป็นโรงเรียนเอกชนได้อย่างถูกต้องตาม

กฎหมายโดยมีเงื่อนไขว่าโรงเรียนจะต้องมีความพร้อมในด้านเครื่องมือและวัสดุ มีการปรับปรุงหนังสือและตำราเรียน มีแหล่งงบประมาณที่เพียงพอ ตลอดจนมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ปฏิทินการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ใช้ระบบบูรณาการ (Integrated Madrasah System) ดังกล่าวนี้อาจจะหยุดในวันสำคัญทางศาสนาโดยเฉพาะวันศุกร์ ซึ่งเหมือนกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทย เพราะฉะนั้นในการเรียนการสอนนั้นในแต่ละสัปดาห์จะเริ่มเรียนในวันอาทิตย์จนถึงวันพฤหัสบดี วันศุกร์และวันเสาร์ถือว่าเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ของนักเรียนในระบบบูรณาการนี้ ส่วนวันเริ่มต้นของแต่ละปีการศึกษานั้น ก็เหมือนกับโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน แต่จะมีช่วงหยุดเรียน 1 เดือน คือระหว่างเดือนรอมฎอนซึ่งเป็นเดือนแห่งการถือศีลอดของชาวมุสลิมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถือศีลอดกันที่บ้านของตน

โรงเรียนเอกชนในประเทศฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่จะรวมตัวกันตั้งเป็นองค์กรขึ้นมาเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของโรงเรียนในกลุ่มของตน จากการรวมตัวกันเป็นองค์กรทำให้โรงเรียนที่เป็นสมาชิกขององค์กรได้มีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ว่าในด้านการบริหารและพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อยกคุณภาพหรือมาตรฐานของโรงเรียนเอกชนให้เทียบเท่ากับโรงเรียนรัฐบาล เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆให้กับครูและผู้บริหาร ตลอดจนมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น Autonomous Region of Muslim Mindanao (ARMM), Mindanao State University (MSU), Western Mindanao State University (WEMSU) และ the Fund for Assistance to Private Education (FAPE) เป็นต้น

สถาบันอิสลามศึกษาในระดับอุดมศึกษา

สถาบันอิสลามศึกษาในระดับอุดมศึกษาแห่งแรกในประเทศฟิลิปปินส์ คือสถาบันอิสลามศึกษา (Institute of Islamic Studies) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1971 มีฐานะเทียบเท่าคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ฟิลิปปินส์ (University of the Philippines) ในวิทยาเขต Diliman กรุงมะนิลา สถาบันอิสลามศึกษาแห่งนี้เกิดขึ้นจากความคิดของผู้บริหารและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่ประสงค์จะเปิดหลักสูตรภาษาอาหรับและอิสลามศึกษาขึ้นเพื่อ

รองรับนักศึกษามุสลิมในฟิลิปปินส์ซึ่งมีจำนวนสามล้านคน ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากประธานาธิบดีในขณะนั้น จึงเกิดสถาบันแห่งนี้ขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายคือ

1. เพื่อให้มีการสอนภาษาอาหรับในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และสถาบันทางสังคมของชาวมุสลิมในประเทศฟิลิปปินส์
3. เพื่อสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับอิสลามศึกษาให้มากขึ้น
4. เพื่อเปิดหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโททางด้านอิสลามศึกษา

ปัจจุบันสถาบันอิสลามศึกษาแห่งนี้ได้เปิดสอนถึงระดับบัณฑิตศึกษา มีการบริการวิชาการและเสนอผลงานวิจัยตลอดจนผลิตบัณฑิตเป็นจำนวนมาก ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้สามารถเข้าทำงานและอยู่ร่วมกับสังคมได้เป็นอย่างดี บัณฑิตบางคนสามารถขึ้นมาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย เป็นที่ปรึกษาในภาครัฐและเอกชนต่างๆ นอกจากนี้ยังมีบัณฑิตอิสลามศึกษาบางส่วนเข้ารับราชการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาอิสลามศึกษานั้น ไม่ได้จำกัดอาชีพเป็นครูสอนอิสลามศึกษาเท่านั้น

สถาบันอิสลามศึกษาในระดับอุดมศึกษาแห่งที่ 2 คือ **The King Faisal Institute of Islamic and Arabic studies** ก่อตั้งขึ้นใน 1973 ภายหลังจากการก่อตั้งสถาบันแห่งแรกมา 2 ปี สถาบันแห่งนี้ตั้งอยู่ใน Mindanao State University (MSU) วิทยาเขต Marawi City จังหวัด Lanao del sur ซึ่งเปิดสอน 2 สาขาวิชา ดังนี้

1. **Bachelor of Art in Islamic Studies** ซึ่งเป็นหลักสูตรศิลปศาสตบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษา
2. **Bachelor of Science International Relations** เป็นหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตะวันออกกลาง (Middle East) และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) เป้าหมายของหลักสูตรนี้เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นนักการทูตเพื่อช่วยกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในตะวันออกกลางและประเทศมุสลิมอื่นๆ

จุดมุ่งหมายของสถาบัน The King Faisal Institute of Islamic and Arabic Studies มีดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมอิสลามในประเทศฟิลิปปินส์
2. เพื่อเร่งโครงการทางเศรษฐศาสตร์สังคม เพื่อให้สวัสดิการแก่กลุ่มชาวมุสลิมและกลุ่มอื่น ๆ
3. เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างชาวมุสลิมและชาวคริสเตียน
4. เพื่อสนับสนุนให้มีเอกลักษณ์ของตัวเองและเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชียและกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง

สถาบันอิสลามศึกษาในระดับอุดมศึกษาแห่งที่ 3 คือ College of Asian and Islamic Studies ซึ่งเป็นคณะ ฯ หนึ่งของ Western Mindanao State University นอกจากนี้ยังมีสถาบันที่เปิดสอนเกี่ยวกับอิสลามศึกษาในระดับอุดมศึกษาอีกหลายแห่ง เช่น

Jamiyatul Philippines al - Islamiyah, Marawi city

Shariff Katunsuan College, Cotabatu city

Southwestern Mindanao Islamic Institution, Jolo city

Madrasatul Ahliyyah Al-Islamiyah Gen, Santos city

Ma' ahad Talipat Al-Islamiyah, Jolo city

Madrasatul Hailio-Al Islamiah, Marawi city

Al-Makhkum Islamic Institution Zambuanga city

Ma'had Markazi Al-Islamiah, Baloi city

Center for Islamic Studies Midanao State University

สรุป

ชาวมุสลิมในฟิลิปปินส์มีฐานะเป็นชนส่วนน้อยที่มีเอกลักษณ์และแนวทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกับชนส่วนใหญ่ของประเทศ การเรียกร้องต่างๆ เพื่อตอบสนองความเป็นเอกลักษณ์ของตนโดยรัฐบาลก็รับรู้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยดีและพยายามหาแนวทางในการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาของชาวมุสลิมที่ส่งลูกหลานเข้าเรียนในโรงเรียนระบบมัตราหะฮ์แทนที่จะส่งเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลทั้งๆที่มาตรฐานการศึกษาของมัตราหะฮ์นั้นดีกว่า ทั้งนี้เพราะว่าหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนของ

รัฐไม่เอื้ออำนวยต่อวิถีชีวิตของพวกเขา มัควาฮะฮ์จึงเป็นที่พึ่งของมุสลิมในการศึกษาเกี่ยวกับศาสนามาแต่อดีต รัฐบาลได้ตระหนักในจุดนี้และเปิดโอกาสให้โรงเรียนมัควาฮะฮ์เข้าสู่ระบบการศึกษาแห่งชาติพร้อมกับบูรณาการอิสลามศึกษาให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติด้วย นอกจากนี้รัฐบาลได้อนุญาตให้มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาอิสลามขึ้นในระดับอุดมศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนมุสลิมในฟิลิปปินส์สามารถศึกษาเกี่ยวกับศาสนาของตนได้อย่างกว้างขวางขึ้น

อิสลามศึกษาเป็นวิชาพื้นฐานในการพัฒนาการศึกษาของชาวมุสลิมในประเทศฟิลิปปินส์เพื่อแข่งขันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ (globalization) การศึกษาทางโลกนั้นก็เพื่อที่จะให้เยาวชนได้รับทักษะและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชนต่อไป การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องให้คนในสังคมมีความเชื่อมั่นในหลักการของศาสนา มีคุณธรรม จิตใจและร่างกายที่เข้มแข็งด้วยการนำหลักคำสอนของศาสนามาใช้ เพราะฉะนั้นอิสลามศึกษากับชาวมุสลิมเป็นของคู่กันไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ ไม่ว่าชาวมุสลิมที่อยู่ในประเทศที่มีชาวมุสลิมเป็นส่วนน้อยและประเทศที่มีชาวมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ อิสลามศึกษาเป็นของคู่กันกับชาวมุสลิมทั่วโลก

เอกสารอ้างอิง

วรทัศน์ วัชรวิสี “ประชาชาติอาเซียน” สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ กรุงเทพมหานคร. 2533
 อบรม สันนิบาต “การศึกษาของประเทศในเอเชีย” สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,
 กรุงเทพมหานคร . มปป.

Esmula K. Wadja “History of Islamic studies in Philippines” Paper presented for
 International Seminar on Islamic Studies in the ASEAN Region :
 History Approach and Trend. College of Islamic Studies. Prince of
 Songkla University June 25-28, 1998.

Majul Caesar “The Contemporary Muslim Movement in the Philippines” Mizan Press,
 1973

----- “The Problems of Islamic Education at the University level in
 the Philippines Paper presented for International Seminar on Islamic
 Studies in ASEAN Higher Institution of Learning. National University of
 Malaysia. December 1-4, 1978

Regional Islamic Dawah Council of Southeast Asian and Pacific “Muslim Almanac :
 Asia-Pacific Al-Nahdah. Kuala Lumpur Malaysia, 1996